

به نام خدا

سوء استفاده از حق در گسترهی مالکیت‌های فکری

مؤلفان

داریوش علیخانی کوشک

سعیده قاسمی پور

انتشارات بهنامی

سرشناسه	: علیخانی کوشکک، داریوش، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: سوءاستفاده از حق در گستره‌ی مالکیت‌های فکری/مولفان داریوش علیخانی کوشکک، سعیده قاسمی پور.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات بهنامی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص.
شابک	: 978-600-323-029-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: مالکیت معنوی
شناسه افزوده	: قاسمی پور، سعیده، ۱۳۵۷ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ۸۲۴/۱۴۰۱۸ س ۹
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۰۴۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۰۷۶۹۹

انتشارات بهنامی

خیابان انقلاب، ابتدای خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، پلاک ۸۶

تلفکس: ۶۶۴۰۹۹۲۳

سوء استفاده از حق در گستره‌ی مالکیت فکری

داریوش علیخانی کوشکک - سعیده قاسمی پور

چاپ اول - ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: مهران نگار

چاپ: پیام

صحافی: نوین

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۳-۰۲۹-۳

ISBN: 978-600-323-029-3

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	پیشگفتار.....
۱۱	درآمد.....
۱۷	فصل اول: ادله‌ی حمایت انحصاری در حقوق مالکیت فکری.....
۱۷	مبحث اول: مبنای حمایت انحصاری در حقوق مالکیت فکری.....
۱۸	گفتار اول: دیدگاه فلسفی.....
۱۸	بند اول: نظریه کار محور (دیدگاه جان لاک).....
۲۰	بند دوم: رویکرد عمل گرایانه.....
۲۲	گفتار دوم: نظریات اجتماعی.....
۲۲	بند اول: دیدگاه حقوق اعطایی از سوی دولت.....
۲۳	بند دوم: دیدگاه نظریه‌ی اجتماعی.....
۲۳	گفتار سوم: دیدگاه نظریه‌ی بازی ها.....
۲۴	بند اول: نظریه‌ی بازی ها.....
۲۷	بند دوم: اهمیت دیدگاه نظریه‌ی بازیها.....
۳۳	مبحث دوم: رابطه‌ی حمایت انحصاری و نظریه‌ی سوءاستفاده از حق.....

گفتار اول: قاعده‌ی دارا شدن ناعادلانه ۳۳

گفتار دوم: تعامل انحصار و سوءاستفاده از حق ۳۴

فصل دوم: معنا، مبنا و مصادیق سوءاستفاده از حق در نظام حقوقی مالکیت فکری ۳۹

مبحث اول: معنای حق و سوءاستفاده از آن ۳۹

گفتار اول: معنای حق و اجرای آن ۳۹

بند اول: معنای حق ۴۰

الف: حق در لغت ۴۰

ب: حق در اصطلاح ۴۰

بند دوم: معنای اجرای حق و نقض آن ۴۱

الف: معنای اجرای حق ۴۱

ب: معنای نقض حق ۴۳

گفتار دوم: معنا و قلمرو سوءاستفاده از حق در حقوق مالکیت فکری ۴۴

بند اول: معنای سوءاستفاده از حق ۴۴

بند دوم: قلمروی سوءاستفاده از حق ۴۵

گفتار سوم: مبنای سوءاستفاده از حق ۴۸

بند اول: مبنای عام سوءاستفاده از حق ۴۸

بند دوم: مبنای سوءاستفاده از حق در حقوق مالکیت فکری ۵۱

مبحث دوم: مصادیق سوءاستفاده از حق ۵۴

گفتار اول: سوءاستفاده از حق در کپی رایت ۵۵

بند اول: شناسایی سوءاستفاده از حق در کپی رایت ۵۶

بند دوم: کارکرد سوءاستفاده از حق در کپی رایت ۶۱

بند سوم: جایگاه سوءاستفاده از حق در کمی رایت در حقوق ایران و سایر مقررات.....	۶۴
گفتار دوم: سوءاستفاده از حق در علائم تجارتي.....	۶۵
گفتار سوم: سوءاستفاده از حق در اختراعات.....	۶۸
بند اول: شناسایی سوءاستفاده از حق در اختراعات.....	۶۹
بند دوم: مصادیق سوءاستفاده از حق در اختراعات.....	۷۳
گفتار چهارم: سوءاستفاده از حق در اختراعات دارویی.....	۷۵
بند اول: مبنای سوءاستفاده از حق در اختراعات دارویی.....	۷۶
بند دوم: مصادیق سوءاستفاده از حق در اختراعات دارویی.....	۷۹
گفتار چهارم: سوءاستفاده از حق در حوزه اسرار تجارتي.....	۸۳
فصل سوم: راهکارهای مقابله با سوءاستفاده از حق و رابطه‌ی سوءاستفاده از حق با	
حقوق رقابت.....	۸۵
مبحث اول: راهکارهای مقابله با سوءاستفاده از حق.....	۸۶
گفتار اول: کنترل سوءاستفاده از حق (رویه ضد رقابتي چند جانبه).....	۸۶
گفتار دوم: راهکارهای مقابله با سوءاستفاده از حق.....	۹۰
بند اول: رد معامله.....	۹۰
بند دوم: مجوز اجباري.....	۹۲
بند سوم: واردات موازي.....	۹۶
مبحث دوم: رابطه‌ی سوءاستفاده از حق با حقوق رقابت.....	۱۰۲
گفتار اول: حقوق مالکيت فکري و موقعيت مسلط.....	۱۰۳

گفتار دوم: مسائل مربوط به حقوق رقابت و سوءاستفاده از حق در قراردادهای

انحصاری بهره‌برداری ۱۰۶

گفتار سوم: حقوق مالکیت فکری به عنوان عنصری از ترتیبات ادغام و همکاری.. ۱۰۸

بند اول: کنترل ادغام ۱۰۹

بند دوم: ترتیبات همکاری بین دارندگان حقوق مالکیت فکری ۱۱۰

نتیجه‌گیری ۱۱۳

فهرست منابع ۱۱۹

پیشگفتار

در حوزه‌ی حقوق مالکیت فکری جهت حمایت از تولید فکر و دانش به آفرینندگان آثار فکری حقوق انحصاری اعطا می‌گردد. صاحبان آثار، حق اجرای این امتیازات را با حکم قانون دارا هستند اما به دلیل وجود نفع عموم و ترجیح آن بر منافع شخصی، باید دامنه اجرای حقوق انحصاری به دلیل تحقق سوء استفاده از حق در حوزه‌ی اجرای حق محدود گردد چرا که نظام مالکیت فکری مرز ظریفی میان منافع دارندگان حق برای بهره برداری بهینه از آثارشان از یک طرف و نفع جامعه در جریان توزیع دانش از طرف دیگر به وجود می‌آورد. انحصار به صورت بالقوه می‌تواند منشاء سوء استفاده از حق قرار گیرد چراکه اجرای حقوق انحصاری با نظریه سوء استفاده از حق در تعامل می‌باشد. سوء استفاده از حق در حقوق برخی کشورها بر اساس نظریه‌ی دست‌های آلوده بنا نهاده شده است، به این معنا که دارنده‌ی حق بر خلاف منافع عمومی و شرایط قانونی، از حق خود سوء استفاده کند و راه خودکامگی را در پیش گیرد.

هر کس با فعل یا ترک فعل خود می‌تواند به سایرین زیان وارد کند اما هیچ کس اصولاً در مقام اجرای حق خویش مسئول زیان دیگران نیست، اما همان طور که می‌دانیم حق دارای حدود است و تجاوز از حدود حق و تجاوز به حقوق دیگران ممنوع است به همین سبب هدف اصلی اثر منع دارنده‌ی حقوق فکری از سوء استفاده از حقوق انحصاری اعطایی که در بسیاری از موارد مانعی بر سر راه فعالیت‌های تجاری و انتقال دانش فنی می‌باشد و همچنین هدف تعامل هر چه بیشتر با موافقت نامه‌ی تریپس و جبران نقص‌های قوانین مالکیت فکری ایران در این زمینه می‌باشد. لذا با توجه به وجود خلأهای قانونی در حقوق

مالکیت فکری و با توجه به این که ایران کشور در حال رشد می‌باشد و هنوز در خصوص تولیدات صنعتی، نرم افزاری و ادبی و هنری در سطح جهانی مصرف کننده محسوب می‌شود نیازمند محدود ساختن حقوق انحصاری دارنده در قوانین مالکیت فکری می‌باشیم تا زمینه‌ی سوءاستفاده از حق دارنده را کاهش دهیم.

با این وصف این نظریه در ادبیات حقوق مالکیت فکری ایران بحث نشده است و این کتاب می‌تواند دریچه‌ای جدید را بر روی حقوق دانان جهت تامین منافع کشورمان باز نماید البته بکر بودن این اثر گواه این است که اثر حاضر خالی از نقص نمی‌باشد. در پایان لازم می‌دانم از زحمات اساتید گران مایه‌ای که از راهنمای‌های آنان بهره‌های فراوان برده‌ام به ویژه از استاد گرانقدر جناب آقای دکتر محمود صادقی که همواره با نظرات و انتقادات سازنده‌ی خویش بر غنای اثر افزوده و خستگی ناپذیری ایشان در پیشرفت دانشجویان حقوق مالکیت فکری مثال زدنی است و همچنین از جناب آقای دکتر ابراهیم دلشاد و جناب آقای دکتر سید ولی حسینی کمال سپاس و قدر را دارم. امید دارم صاحبان خرد نواقص اثر را بر من پوشیده ندارند و با نقادی‌های ارزنده خویش بر غنای اثر بیفزایند.